אמרי שמואל

תצוה

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בנו של קדושים האדמו"ר
הרב **שמואל שמעון טולידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד **"בית מאיר"**
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו **מאיר אבוחצירא** זיע"א
אשדוד תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו **מאיר אבוחצירא** זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל:058-4150707

לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בווצאפ: 058-4150707

ואלה יעמדו
על הברכה

חוברת זו מוקדשת

לברכתם לבריאותם ולהצלחתם של

שלום בן ליילה רבקה הי"ו

לובה בת ליה חנה שתח"י

גבריאל בן לובה הי"ו

דניאל בן לובה הי"ו

אנאל בת לובה שתח"י

ולברכתם ולבריאותם ולהצלחתם של

תמורי זבולון בן תמר

ליילה רבקה בת נתלה ציפורה

ארקדי אהרון בן שמחה ואתורי יונתן

ליה חנה בת שמחה ויעקב קובה

נינו רות בת ליילה רבקה

רפאל בן בת שבע

יונתן אותרי בן ארקדי אהרון

נטלי בת ארקדי אהרון

ולרפואתה ולבריאותה של

ציפורה בת מרים

שהקב"ה ימלא כל משאלות ליבם לטובה ולברכה
ויזכו לבריאות איתנה ופרנסה טובה שפע ברכה מזל
והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

מוקדש לעלוי נישמת

שלום בן גבריאל הנולד מן מרים ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

תצוה תשפ"א

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" (כז, כ)

בפרשתנו הקב"ה מצווה על הדלקת המנורה בבית המקדש, ואומר הרב חיד"א שהרי היו לעם ישראל שני בתי מקדשות, בית המקדש הראשון היה קיים ארבע מאות ועשרים שנה ובית המקדש השני היה קיים ארבע מאות ועשר שנים, אבל בית המקדש השלישי יהיה קיים לעולם, ולכן אם ניקח את המילה כתית ונחלק אותה לשניים כת =, 420 ית = 410 אבל בית המקדש השלישי הוא בבחינת להעלות נר תמיד שיהיה קיים לנצח.

שמו של משה רבינו לא מוזכר בפרשת תצוה

שואל הרב הבן איש חי, הרי בכל התורה כולה כשהקב"ה בא לדבר עם משה רבינו כתוב - 'וידבר ה' אל משה, ולמה כאן בפרשת השבוע שלנו התורה שינתה מכל התורה, ואומרת "ואתה תצוה את בני ישראל"?

ועוד צריך להבין, אם נתבונן בכל הפרשה מתחילתה ועד סופה לא מוזכר שמו של משה רבינו אפילו פעם אחת, ומשעה שנולד משה רבינו אין פרשה שלא מוזכר שמו של משה כמה פעמים, ובפרשה שלנו לא מוזכר שמו וצריך להבין מדוע?

מי יותר גדול נח או משה

אלא אומר הבן איש חי על פי המדרש, שהמדרש מספר שנח פגש את משה רבינו בשמים, אמר נח למשה רבינו אני גדול ממך שאני היחיד שניצלתי מדור המבול, אמר לו משה רבינו לנח אני גדול ממך שלא רק שהצלתי את עצמי אלא הצלתי את כל בני ישראל, שבשעה שבני ישראל חטאו בחטא העגל ועבדו עבודה זרה והקב"ה ביקש לאבד את עם ישראל מן העולם, אמר לי הקב"ה אני אמחה את עם ישראל ואעשה ממך עם חדש, ואמרתי לקב"ה אני מבקש ממך שתמחל לעם ישראל על חטא העגל ואם לא מחוק אותי מספר התורה, כמו שנאמר (לב, לב) "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", אבל אתה נח לא הצלת את אנשי דור המבול.

מהני נא- אותיות מנח-אני

ואומר רשב"י, שדור המבול נקרא על שם נח כמ"ש בנביא (ישעיה נד, ט) "כי מי נח זאת לי", ונקרא המבול על שם נח בגלל שנח לא התפלל על בני דורו שהקב"ה יציל אותם, ואומר הזוהר שנח חזר בגלגול במשה רבינו לתקן את הדבר, שנח לא התפלל על בני דורו ומשה רבינו התפלל על בני דורו, שאמר 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת', ואומר רבינו האר"י הקדוש שאם ניקח את המילים 'מחני נא' יש שם את האותיות מנח אני.

קללת חכם אפילו על תנאי מתקיימת

והגמרא אומרת שאותו דיבור שאמר משה רבינו 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת', נתקיים במקצת ונמחק שמו של משה מפרשת תצוה, שלא מוזכר שמו של משה בכל פרשת תצוה.

רבי יעקב בעל הטורים אומר: מתחילת התורה בפרשת בראשית ועד פרשת תצוה יש עשרים פרשיות, ופרשת תצוה היא הפרשה מספר עשרים ומשה ביקש מהקב"ה מחני נא מספרך.

כלומר שאם ניקח את המילה מספרך ונחלק את המילה לשניים ייצא מספר-ך, מספר עשרים שמפרשה עשרים שזו פרשת תצוה נמחק שמו של משה רבינו, וקללת חכם אפילו על תנאי מתקיימת.

ואומר הבן איש חי ואתה ר"ת ו'בעבור א'ומרו ת'מחה, ה'עלימו.

בספר קהלת יצחק מביא בשם הגר"א, שהאותיות הפנימיות של מש"ה - מ-ם, ש-ין, ה-א עולות בגימטרייה 101, וזהו גם מספר הפסוקים בפרשתנו! כך שפנימיותו של משה אכן מופיעה בפרשה.

ברית כרותה לשפתיים

החפץ חיים כותב בספר שמירת הלשון, דע לך שכל מה שקורה לאדם בעולם הזה בין דברים טובים בין דברים לא טובים הכל האדם גורם לעצמו על ידי דיבורו, ולעולם אל יפתח אדם פה לשטן כי אם פותח פה לרעה אפילו שלא התכוון אפילו שהיה כועס הדבר נתפס בשמים, ובפרט שהקללה החזקה ביותר היא כשאדם מקלל את עצמו, לקלל אחרים אין לאדם כח אבל לקלל את עצמו יש לאדם כח, ובשעה שאדם מקלל את עצמו באים שבעים מלאכי חבלה ועונים אמן, וכן אבא ואימא כמו שיש להם כח לברך את הילדים כך יש להם כח לקלל את הילדים, כי הילדים

תצוה

של האדם הם הוא עצמו, ולכן תיקנו חז"ל שבכל ליל שבת כל אבא יברך את הילדים שלו, ויניח את היד שלו על הראש של הבן ויאמר 'ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה' וברכת כהנים, ולבת יאמר 'ישימך אלוקים כשרה רבקה רחל ולאה' וברכת כהנים, כי אמרו חז"ל אולי האבא או האימא בשעת כעס קיללו את הילד, וכדי שהקללה לא תתקיים לכן תיקנו שהאבא יברך את בנו בכל ליל שבת, כי אמרו חכמים הפה שאסר הוא הפה שיתיר, הפה שקילל הוא זה שיברך.

הגמרא מספרת מעשה באדם שחשדו בו על איזה דבר, ואותו אדם אמר - נשבע אני והקב"ה ינקם ממני ויטביעני בים אם אני אומר לכם שקר, ואותו אדם באמת לא שיקר ואמר אמת אבל כיון שהוציא קללה מפיו כשעבר בנהר טבע ומת.

הגמרא מספרת שדוד המלך חפר את היסודות של בית המקדש, וכשהגיע דוד לאבן השתיה היה מונחת שם איזו חתיכת חרס, והתחיל מלאך לדבר עם דוד ושאל דוד את המלאך מי שם אותך כאן, א"ל אחרי המבול הקב"ה הניח אותי על אבן השתיה, ודוד הרים את החרס והתחילו המים לעלות ולהציף את כל העולם, ואמר דוד מי שיודע מה אפשר לעשות שיגיד לי ומי שלא יגיד לי שימות וייחנק, היה שם אחיתופל ואמר לדוד תכתוב את שם השם המפורש על חרס ותניח שם, אמר לו דוד אבל המים ימחקו את שם השם ואסור למחוק את שם השם, אמר לו אחיתופל - אישה שבעלה היה חושד בה שנטמאה עם אדם זר היה מביא אותה לבית המקדש, והיה הכהן כותב את שם השם המפורש על קלף והיה מכניס לתוך המים עד ששם השם היה נמחק, והיה נותן לסוטה לשתות ואם נטמאה הייתה נופלת ומתה, ומה אם בעבור לעשות שלום בן איש לאשתו אמר הקב"ה ימחק שמי על המים ובלבד שייעשה שלום בין איש לאשתו, לעשות שלום לכל העולם של יאבד על אחת כמה וכמה, עמד דוד וכתב את שם השם על החרס והניח על אבן השתיה וחזרו המים למקומם, ובזמן מרד אבשלום על דוד אביו ייעץ אחיתופל לאבשלום, וכאשר לא קיבל אבשלום את עצתו של אחיתופל נאמר בו (שמואל ב יז, כג) "ואחיתופל ראה כי לא נעשתה עצתו, ויחבוש את החמור ויקם וילך אל ביתו אל עירו, ויצו אל ביתו ויחנק וימת, ויקבר בקבר אביו", כי ברית כרותה לשפתיים.

בספר מלכים מסופר שהקב"ה אמר

תצוה

לאלישע הנביא, שילך להמליך למלך על ישראל את יהוא שהוא צדיק כי הקב"ה מאס במלכות בית אחאב שהיה עובד עבודה זרה, והלך אלישע והמליך את יהוא למלך ויהוא היה צדיק ויצא להרוג את כל בית אחאב, ואחרי שסיים יהוא המלך להרוג את כל משפחתו של אחאב, אמר יהוא עכשיו הגיע הזמן להרוג את כל אלו שהיו עובדים עבודה זרה לבעל, ואמר יהוא איך נאסוף את כל אותם יהודים שעובדים עבודה זרה לבעל ואיך נדע את מי בדיוק עובד עבודה זרה, לכן הוציא כרוז וכתב באיגרת - אחאב עבד את הבעל מעט ויהוא יעבוד אותו הרבה, וכך נאמר בפסוקים (מלכים ב יא, יח-יט) "ויקבץ יהוא את כל העם ויאמר אליהם, אחאב עבד את הבעל מעט יהוא יעבדנו הרבה: ועתה כל נביאי הבעל כל עבדיו וכל כהניו קראו אלי, איש אל יפקד כי זבח גדול לי לבעל כל אשר יפקד לא יחיה, ויהוא עשה בעקבה למען האביד את עבדי הבעל", וכשהגיע אותו היום התאספו הרבה מאוד מעם ישראל ואמר יהוא - בטוח שכולם כאן עובדים עבודה זרה לבעל ולא מאמינים בה'? כי מי שמאמין בה' שלא יהיה כאן, אמרו לו כולם כאן מאמינים רק בעבודה זרה ומיד ציווה להרוג את כולם וכך הוא ביער את כל אלו שעבדו עבודה זרה, עד שמעיד עליו הכתוב (מלכים ב יא, כח) "וישמד יהוא את הבעל מישראל", והגמ' בסנהדרין אומרת שיהוא בסוף ימיו הלך ועבד עבודה זרה בגלל שברית כרותה לשפתיים והוא אמר 'אחאב עבד את הבעל מעט ויהוא יעבוד אותו הרבה', וכיון שהוציא כזה דיבור מפיו אירע שבסופו הלך ועבד עבודה זרה.

הגמ' מספרת במסכת גיטין (דף לה ע"א) "אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד בשני בצורת שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה, והניחתו בכד של קמח ואפאתו בפת ונתנתו לעני, לימים בא בעל הדינר ואמר לה הבי לי דינרי, אמרה ליה יהנה סם המוות באחד מבניה של אותה אשה [כלומר בה עצמה בלשון סגי נהור] אם נהניתי מדינרך כלום, אמרו לא היו ימים מועטין עד שמת אחד מבניה", והכל בגלל שפתחה פה לשטן.

הגמרא במסכת תענית (דף כא ע"א) מספרת על צדיק שקראו לו "נחום איש גמזו" ולמה נקרא שמו "גם זו" שעל כל דבר היה אומר גם זו לטובה, ומובא בגמרא שנחום איש גם זו היה סומא בשתי עיניו וגידם משתי ידיו וקיטע בשני רגליו וכל גופו היה מלא שחין,

תצוה

והיה מוטל בבית רעוע ורגלי מיטתו היו מונחים בספלים מלאים מים שלא יעלו אליו נמלים דרך רגלי המיטה, מפני שהיה גידם ואם היו עולים לא היה יכול ליטלם בידיו ולזורקם. פעם אחת ראו שהבית עומד ליפול וביקשו תלמידיו קודם לפנות את מיטתו ואחר כך לפנות הכלים, אמר להם בני! פנו הכלים מהבית ורק אחר כך פנו את מיטתי, כי מובטח לכם כל זמן שאני בבית אין הבית נופל, פינו הכלים ואחר פינו את מיטתו ובשעה שהוציאו מיטתו של נחום איש גמזו מיד נפל הבית. אמרו לו תלמידיו רבנו מכיוון שצדיק גמור אתה וניסים גדולים נעשים על ידך מדוע הגיעו עליך כאלו ייסורים קשים? אמר להם נחום איש גם זו - "בניי, אני גרמתי לעצמי, שפעם אחת הייתי מהלך בדרך לבית חמי והיה עמי משוי ג' חמורים, אחד של מאכל ואחד של משתה ואחד של מיני מגדים, בא עני אחד ועמד לי בדרך ואמר לי רבי פרנסני, אמרתי לו המתן עד שאפרוק מן החמור, לא הספקתי לפרוק מן החמור עד שיצתה נשמתו, הלכתי ונפלתי על פניו ואמרתי - עיני שלא חסו על עיניך יסומו, ידיי שלא חסו על ידיך יתגדמו, רגליי שלא חסו על רגליך יתקטעו, ולא נתקררה דעתי עד שאמרתי כל גופי יהא מלא שחין", ומכיוון שהוצאתי דיבור לא טוב מהפה הכל התקיים כי ברית כרותה לשפתיים.

רואים אנו שנחום איש גמזו היה צדיק גדול, ובגלל שהוציא דיבור לא טוב מהפה הכל התקיים והגיע עליו כל כך הרבה ייסורים, כי כל מה שהאדם מוציא מפיו באים מלאכים ועונים אמן, ולכן תמיד אדם יוציא מהפה שלו רק דברים טובים (עיין במהרש"א שם שכתב, שאם הוא רק בגלל שלא נתן לעני מיד את האוכל לא מגיע לו עונש כ"כ גדול שהרי לא ידע שהוא הולך למות, אלא בגלל שביקש שיבואו עליו הדברים הללו לכן באו עליו).

אומרת הגמ' במסכת מועד קטן (דף יח ע"א), אמר ר' יוחנן מנין שברית כרותה לשפתיים שנאמר (בראשית כב, ה) 'ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור, ואני והנער נלכה עד כה ונשתחווה ונשובה אליכם', ואיסתייעא מלתא דהדור תרוייהו [והסתייע העניין שבאמת שבו שניהם]", שלמרות שאברהם ידע שהוא הולך עם יצחק אבל הוא חוזר לבד כי הוא הולך שלחוט את יצחק, אבל בגלל שאברהם הוציא דיבור טוב מהפה ואמר אנחנו הולכים וחוזרים, נתבטלה הגזירה וירד מלאך וא"ל 'אל תשלח ידך את הנער'.

תצוה

מסופר שכשסיימו לבנות את בית העלמין סגולה בפתח תקוה נאספו כדי לחנוך את המקום, והיה שם איזה יהודי שאמר בבדיחות אני לא מתנגד להיות הראשון בבית הקברות הזה, ועוד באותו יום בפתאומיות התמוטט ומת ועד היום חקוק על המצבה שלו - הנפטר הראשון בבית הקברות הזה- שבהיותו בריא ושלם אמר שהוא לא מתנגד להיות הראשון - שברית כרותה לשפתיים.

דוד המלך אומר (תהלים לט, ב) "אשמרה דרכי מחטוא בלשוני, אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי", ואומר רשב"י שיש שני מלאכים שכל הזמן מלווים את האדם אחד טוב ואחד רע, ואותו מלאך רע ששומע שאדם מוציא דיבור רע מיד עונה אמן ומעלה את הדיבור לשמים ודואג שיתקיים מה שהוציא מפיו.

הגמרא במסכת עבודה זרה (דף יח ע"א) מספרת תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו, אמר לו ר' יוסי לר' חנינא בן תרדיון - חנינא אחי, אין אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכוה? שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת, ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים וספר תורה מונח לך בחיקך, אמר לו רבי חנינא לרבי יוסי מן השמים ירחמו, אמר לו רבי יוסי - אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו? תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר התורה באש! ובסופו של דבר כך היה ששרפו את רבי חנינא ביחד עם ספר התורה, רואים אנו כמה צריך האדם להיזהר מאוד מה הוא מוציא מפיו, שכל מה שמוציא מפיו הכל מתקיים.

הגמרא מספרת על רבי יהודה בן רבי חייא שהיה לומד תורה בישיבה במשך כל השבוע והיה מגיע לבית בכל ערב שבת, פעם אחת בערב שבת לא שם לה ומרוב שהיה שקוע בלימוד נתאחר וכבר נכנסה השבת, והייתה אשתו עומדת ומחכה מתי כבר יבוא, ואבא של אשתו קראו לו רבי ינאי היה מספר שכל ערב שבת כשהיה רבי יהודה מגיע מהישיבה היה עמוד של אש מעל ראשו, וכשראה שלא הגיע אמר רבי ינאי כנראה רבי יהודה מת שאלמלי היה חי לא היה מתעכב, אומרת הגמרא שבאותו הרגע נשמטה המדרגה ונפל רבי יהודה ומת כי ברית כרותה לשפתיים.

תצוה

הדיבור של האדם הוא פותח פה לשטן כמו גרזן חד, אם הגרזן נופל על הרגל בטעות הוא חותך אפילו שנפל בטעות כי כמו שהטבע שגרזן הוא חותך כך מה שהאדם מוציא מהפה מתקיים, כי הקב"ה כרת ברית עם השפתיים שמה שאדם מוציא יתקיים, ובפרט מה שאדם מקלל את עצמו.

וכך הנביא אומר (ישעיה נא, טז) "ואשים דברי בפיך ובצל ידי כיסיתיך, לנטע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה", שהיהודי על ידי דיבורו יכול לברוא שמים וארץ יכול לברוא עולמות ויכול להחריב עולמות.

מידת הענווה

רבינו הקדוש רבי ישראל בעל שם טוב כותב, ששמן הזית רומז למידת הענווה כי כמו שהזית מוציא שמן רק אחרי שחובטין בו וכותשין אותו, כך אדם יש בו ענווה רק מתי שמרגיש שהוא שפל ופחות.

ולכן נאמר 'ואתה תצוה', שרק מי ששלם במידת הענווה כמו משה רבינו, יכול ללמד את עם ישראל את מידת הענווה.

אדם ראוי לצוות את אחרים רק כשהוא שלם באותה המידה שהוא בא לצוות עליה, אבל אם אדם בא לצוות בדבר שהוא לא שלם בו לא יקשיבו לו, כשהאבא מוכיח את הבן על איזה דבר אם האבא לא ייתן לבן דוגמא אישית הרי שכמה שהאבא ייתן מוסר לבן הבן לא יקשיב, כי הטבע בעולם שדברים נכנסים ללב של האדם כשהוא רואה שמי שמצווה אותו הוא שלם באותה המידה שבא לצוות עליה, וכך אנחנו רואים בפרקי אבות ששם התנאים הקדושים באו ללמד אותנו מידות טובות, ושם כתוב 'הוא היה אומר', ומסבירים חז"ל שכל תנא שאמר משהו קודם כל הוא היה שלם באותה מידה ורק אחר כך היה אומר לאחרים, כלומר קודם 'הוא היה' ורק אחר כך היה 'אומר', ולכן בפרשה שלנו שהתורה הקדושה באה מדברת על שמן הזית של המנורה שהוא בא לרמוז על מידת הענווה, ונאה לדרוש על מידת הענווה למשה רבינו שהוא נאה דורש ונאה מקיים, שהקב"ה מעיד עליו שהיה שלם במידת הענווה.

בספר תפארת ישראל מסופר על מלך גוי שהיה בזמן משה רבינו, ואותו מלך שמע שהקב"ה מעיד בתורה על משה רבינו שיש לו ענווה מיוחדת, שלח אותו המלך כמה ציירים שילכו למדבר סיני ויציירו את קלסתר פניו

תצוה

של משה רבינו, ואחרי שחזרו והביאו את הציור של משה רבינו לאותו מלך, קרא המלך לכמה אנשים שהיו חכמים בחוכמת הפרצוף ושאל אותם מה אתם אומרים על אדם זה? ואמרו לו אדם זה הוא גאוותן גדול, והתפלא איך יכול להיות? וקרא לעוד חכמים ושאל אותם וכולם אמרו אותו דבר, ואמר אולי ציירו אדם אחר ולא את משה, ושלח עוד ציירים שילכו למדבר סיני ויציירו את משה רבינו, ושוב חזרו עם אותו ציור בדיוק, ואמר אם כך אני אלך בעצמי למדבר סיני, והלך אותו מלך והגיע למדבר סיני ושאל את משה רבינו - איך הקב"ה מעיד עליך בתורה והאיש משה עניו מאוד, הרי שאלתי את כל החכמים שלי שרואים בחוכמת הפרצוף וכולם אומרים שרואים עליך שאתה אדם גאוותן גדול? אמר לו משה נכון הם צודקים אני נולדתי עם טבע של גאווה מאוד גדולה, אבל אני כל יום עובד על המידות שלי ועל ידי שהכנעתי את המידות הרעות זכיתי להגיע לענווה, וסיפרו לנו זאת חז"ל כי היינו יכולים לחשוב שמכיוון שיש בני אדם שנולדו בטבע של שפלות וענווה לכן יש להם ענווה, אבל מי שנולד בטבע אחר של גאווה וגבהות הוא לא יוכל לשנות את עצמו, לכן באו חז"ל ואמרו - דע לך שמשה רבינו שהקב"ה מעיד עליו בתורה והאיש משה עניו מאוד, נולד בטבע של גאווה אבל הוא עבד על המידות שלו והכניע אותם עד שהגיע להיות אדם העניו ביותר על פני האדמה.

ומי שיש לו גאווה העונש שלו קשה מאוד, הגמרא מספרת על חירם מלך צור שנבוכדנצר עשה איתו מלחמה, ובסוף הצליח נבוכדנצר לנצח את חירם מלך צור במלחמה, וכדי להשפיל את חירם בכל יום היה קוצץ קצת מהבשר שלו חירם והיה נבוכדנצר אוכל אותו עד שאכל את כל בשרו, והגמרא מספרת שנענש חירם בעונש כל כך קשה משום שחירם הייתה בו גאווה מאוד מאוד גדולה, שהוא העמיד עמודים גבוהים מאוד באמצע הים ובנה עליהם צורה של שבעה רקיעים, ובנה עליהם צורה של כיסא הכבוד ובנה עליהם צורה של כל המלאכים, והיה חירם יושב על הכיסא והיה אומר - אני כמו האלוקים, מה הוא יש לו שבעה רקיעים וכיסא הכבוד ומלאכים גם אני ישי לי שבעה רקיעים וכיסא הכבוד ומלאכים, מה הוא חי וקיים לעולם אף אני חי וקיים לעולם, והקב"ה אמר ליחזקאל הנביא תלך לחירם ותגיד לו אתה ילוד אישה ומה

תצוה

אתה מתגאה? אמר יחזקאל ריבונו של עולם איך אני אעלה לשם והוא נמצא בלב הים על עמודים גבוהים של ברזל והוא תלוי באוויר? הביא הקב"ה רוח סערה והעלה את יחזקאל לשם ונבהל חירם ואמר לו איך הגעת לכאן? אמר לו הקב"ה העלה אותי לכאן, והקב"ה שלח אותי להגיד לך שאתה ילוד אישה ואין לך במה להתגאות, כי סופך שהקב"ה ישפיל אותך מאוד מאוד וכך באמת היה, רואים שמי שיש בו גאווה העונש שלו קשה מאוד.

ואמרו חז"ל שבשעה שאדם בא להתפלל ולבקש ישועה מהקב"ה שישמע את התפילה שלו אל יזכיר את המצוות שעשה כי הדבר מראה על גאווה, אלא יבקש - רבש"ע תן לי מתנת חינם, כמו משה רבינו שאע"פ שהיו לו הרבה מאוד מצוות ומעשים טובים, אבל כשבא לבקש מהקב"ה שיזכה להיכנס לארץ ישראל לא הזכיר את מעשיו הטובים שעשה, אלא 'ואתחנן אל ה" ביקש מתנת חינם, והקב"ה מקשיב לתפילתו של האדם כשהוא עומד ומבקש מהקב"ה בענווה - רבש"ע, אע"פ שלא מגיע לי אבל אתה בעל הרחמים תרחם עלי, הטבע שבעולם מתי שעני דופק בדלת ומבקש צדקה בגאווה לא נותנים לו, אבל כשהעני בא לבקש צדקה ומדבר בתחנונים לפני בעל הבית מיד בעל הבית מרחם עליו ונותן צדקה, כך הקב"ה מושיע ומקשיב לתפילתו של האדם כשמבקש בלשון תחנונים, כמו שאנו אומרים בתפילה 'שוועת עניים אתה תישמע צעקת הדל תקשיב ותושיע'.

דוד המלך אומר בתהילים (קב, א) "תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו", יש היכל בשמים שהוא הכי קרוב להשם יתברך ואותו היכל ניקרא לפני ה', והתפילה של העני היא עולה הכי קרוב לקב"ה, כי מתפלל מתוך ענווה ושפלות, ואומר הבעל שם טוב שהמילה 'תצוה' ר"ת "צ'עקת ה'דל ת'קשיב ו'תושיע".

ואיך אדם יזכה למידת הענווה? אומרת המשנה (אבות ג, א) "עקביא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה. דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת, מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא".

לעשות מצוות רק מהטוב ביותר

הקב"ה מצווה את משה רבינו שידליקו את המנורה בשמן זית זך כתית למאור, שהיו לוקחים זית וסוחטים ממנו את הטיפה הראשונה של השמן ובה היו מדליקים את המנורה, ושאר השמן היו משתמשים לשאר המלאכות במשכן.

ואומר המדרש כי המנורה בבית המקדש בני ישראל הדליקו אותה לכבוד הקב"ה, ולכן לקחו רק שמן זית זך שהאור שיוצא ממנו צלול ביותר, ואומר המדרש שגם האישה שמדליקה נרות שבת המצווה הגדולה ביותר שתדליק נרות שבת בשמן זית, וזו סגולה גדולה ביותר לשלום בית ולפרנסה טובה ושהבנים יהיו צדיקים, כמו שאמרו חז"ל על הפסוק (משלי ו, כג) "כי נר מצווה ותורה אור", מי שזהיר בנר של מצוה זוכה שיהיה לו בבית אור של תורה.

ובאה התורה ללמדנו שמתי שאדם בא לעשות מצווה יעשה אותה מהדבר הטוב ביותר, כי מי שנותן מתנה למלך הוא נותן מהטוב ביותר שיש, ואפילו יעשה רק קצת אבל מהטוב ביותר מאשר יעשה הרבה אבל לא טוב, כמו שאמרו חז"ל 'טוב מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה', כי הקב"ה כשרואה יהודי שעושה מצווה ולא עושה אותה מהדבר הטוב ביותר הקב"ה בודק אם הוא עני, והאם גם כשהוא אוכל לעצמו הוא אוכל מהאוכל הפשוט ביותר, ואם כך הוא הקב"ה מקבל את המצווה שלו, אבל אם הקב"ה רואה שכשהוא אוכל הוא אוכל את האוכל הטוב ביותר, וכשהוא קונה בגדים הוא קונה הטוב ביותר, וכשהוא עושה מצוה עושה מן הפשוט ביותר, הקב"ה זורק ומשליך את המצווה שלו ולא מקבל אותה, ולא רק שלא מקבל את המצווה אלא הקב"ה כועס עליו, כמו שעשה קין שכשהיה אוכל ושותה היה לוקח מהטוב ביותר, וכשבא להקריב קרבן לקב"ה הוא לקח מהפחות ביותר ולכן הקב"ה לא קיבל את הקורבן של קין.

וכן אומר המדרש שאם אדם יושב על שולחנו ובא עני ומבקש צדקה, אם נותן לו מהטוב ביותר קיים את המצווה ועליו נאמר זה השולחן אשר לפני ה' ונחשב כאילו הקריב קורבן לקב"ה, אבל אם יושב ליד השולחן ויש לפניו הרבה מטעמים טובים וכשבא עני הוא נותן לו לחם יבש הוא לא קיים את

מצוות הצדקה, כי האוכל שנותן לעני הוא כמו קורבן לקב"ה וקורבן צריך לתת את הדבר הטוב ביותר.

לקיים מצוה אחת בשלימות

רבינו הקדוש רבי נתן מברסלב זצוק"ל כותב, שכל יהודי צריך שתהיה לו מצוה אחת שיקיים אותה בשלימות גדולה, וימסור נפש על אותה מצוה לקיים אותה בכל מקום ובכל זמן, ואם יעשה כך מובטח לו שתמיד יהיה קרוב להשם יתברך, והוא מה שהקב"ה אמר למשה רבינו - 'ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד', תיקח איזו מצוה או מידה טובה שיש בך שהיא בבחינת שמן זית זך, ומהמצוה הזו תדליק את הניצוץ שיש בתוך נשמתך וכך תזכה להעלות נר תמיד, שתזכה כל הזמן להיות קרוב להשם יתברך.

אור המנורה הוא אור התורה

האור שבמנורה רומז לאור של התורה כמ"ש (משלי ו, כג) "כי נר מצוה ותורה אור", מי שקרוב לתורה הקב"ה מאיר לו את הדרך, אבל על הרשעים כתוב (שמואל א ב, ט) "ורשעים בחושך ידמו". מי שהולך בחושך יכול להיות שיש אוצר גדול לידו אבל הוא לא רואה בגלל שהוא הולך בחושך, ולכן על ידי שיהודי קרוב לתורה התורה מאירה לו את הכל, והוא רואה שהברכה קרובה אליו מאוד.

ומעשה ביהודי בשם אייזיק שחלם חלום שנמצא אוצר גדול מלא זהב וכסף מתחת לגשר של העיר קראקא. הוא לא התייחס לכך, אבל החלום חזר ונשנה במשך כמה לילות. הבין האיש שיש משהו בחלום, כמו שנאמר (בראשית מא, לב) "ועל השנות החלום אל פרעה פעמיים כי נכון הדבר" וגו', ולכן החליט בעצת אשתו לקום ולנסוע לעיר קראקא, ואולי הוא ימצא שם אוצר.

אחרי נסיעה ארוכה וטלטולי דרך קשים הגיע סוף סוף אייזיק לעיר קראקא. כשהגיע לגשר ראה שהכל מוקף בחיילים ושוטרים, והבין שאין זו פעולה קלה לחפור מתחת לגשר. חיכה ללילה, בחושבו שאולי בלילה כולם ילכו, אבל הוא רואה שגם בלילה השמירה כבידה מאוד. המתין שם ליד איזה עץ, והנה ניגש אליו אחד הקצינים ואמר לו 'מה אתה עושה פה, האם אתה מרגל? אני רואה אותך כבר הרבה זמן עומד ליד הגשר'. אמר לו האיש 'תשמע, אני חלמתי חלום שיש

בגשר של קראקא אוצר, ובאתי מעיר פלונית כדי לחפש אותו'.

כשמוע הקצין את דברי היהודי החל לצחוק ואמר לו 'בגלל חלום באת עד לכאן?' אני חולם כבר כמה לילות שיש בעיר שלך איזה יהודי בשם אייזיק שיש לו אוצר מלא כסף וזהב בתוך תנור האבן שבביתו. וכי בגלל חלום אני אלך לשם?'. שמע היהודי את דבריו, חזר לביתו, ניגש לתנור האבן, חפר בפנים, מצא אוצר גדול, ונעשה לאחד העשירים הגדולים בעיר.

לפעמים יש אוצר גדול ליד האדם קרוב אליו מאוד אבל הוא לא רואה אותו כי הוא נימצא בחושך, וכל זמן שיהודי רחוק מבורא עולם הוא נמצא בחושך וברגע שמתקרב לבורא עולם מיד הוא רואה את האור.

ואמרו חז"ל (ויקרא רבה פכ"ח ו) שלאחר שאחשוורוש גזר על המן ללכת להרכיב את מרדכי היהודי על הסוס ולקרוא (אסתר ו, יא) "ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו", הלך המן הרשע ומצא את מרדכי הצדיק לומד עם בני ישיבתו תורה והיו עוסקים בהלכות מנחת העומר, אמר למרדכי, לימוד תורה שלכם דחה עשרת אלפים שקלים שלי, הרי שגם המן הרשע ידע שהצלת ישראל היא רק בזכות לימוד התורה.

הגמרא מספרת שכשהגיע רבי יוחנן לבבל מצא שם יהודים זקנים שהאריכו ימים, שאל אותם - בזכות מה זכיתם לאריכות ימים? הרי הטבע בעולם שאדם שאין לו צרות הוא מאריך ימים אבל אדם שיש לו צרות אין הוא מאריך ימים, ואתם יש עליכם גזירות קשות מן הגויים ואיך זכיתם לאריכות ימים? אמרו לו - בזכות שאנו באים לבית הכנסת ללמוד תורה והתורה משכחת מאתנו את כל הצרות, לכן אנו זוכים לאריכות ימים.

גדול המעשה יותר מן העושה

המדרש אומר שאחרי שסיימו בני ישראל לתת תרומה לבניית המשכן בא משה רבינו ואמר לקב"ה - רבש"ע, כל בני ישראל נתנו ועכשיו הגיע הזמן שגם אני אתן תרומה למשכן, אמר לו הקב"ה למשה רבינו - אתה לא צריך לתת, שכולם נתנו על ידך וגדול המעשה יותר מן העושה, שכשיהודי גורם ליהודי אחר לעשות מצוה יש לו מעלה יותר גדולה ממקיים המצווה, תלמד את החבר שלך להניח תפילין, ליטול ידיים לפני הסעודה, לברך

ברכת המזון, לברך ברכת אשר יצר, כי המצווה הזאת שהחבר שלך יקיים לנצח תחשב בשמים לזכות שלך.

כתוב בזוהר הקדוש שיש היכל בשמים שאפילו צדיקים גמורים לא יכולים להיכנס לשם אלא רק מי שזיכה את הרבים, וזו הדרגה הכי גבוהה בעולם הבא, משום שגורם שעוד יהודי יתחזק באמונה ובאהבת ה'.

ואיך יהודי פשוט יכול לזכות את הרבים? כמה יהודים יש שלא לימדו אותם להכיר את בורא עולם, להכיר את קדושת שבת קודש, לא לימדו אותם מה זו נטילת ידיים מה הם תפילין, מה זו ברכת אשר יצר, ועכשיו הקב"ה זיכה אותך ואתה זכית להכיר את מי שאמר והיה העולם, עכשיו עליך לנסות ללמד את החבר שלך איזו מצוה קטנה, ואפילו רק תבקש ממנו שיענה אמן על ברכה שאתה מברך, על ידי עניית אמן זיכית יהודי במצווה ואתה זוכה למעלת מזכה יהודים במצוות, שהשכר על כך גדול מאוד בשמים.

אדם שהבן שלו הלך לאיבוד והאבא מתגעגע אליו מאוד, ובא אדם ומצא את הבן והחזיר אותו לאבא שלו כמה האבא מכיר טובה לאותו אדם, כך יש יהודים שהלך לאיבוד מאבא שבשמים ואם מישהו מחזיר אותם לאבא שבשמים על ידי שלימד אותו אפילו מצוה אחת, כמה השכר שלו גדול בשמים.

לקרב ולא לרחק

נאמר בפרשה (כח, ב) "ועשית בגדי קודש לאהרון אחיך לכבוד ולתפארת", הגמרא מספרת (שבת דף לא ע"א) "מעשה בנכרי אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש ושמע קול סופר שהיה אומר (שמות כח, ד) 'ואלה הבגדים אשר יעשו חושן ואפוד', אמר הללו למי? אמרו לו לכהן גדול, אמר אותו נכרי בעצמו אלך ואתגייר בשביל שישימוני כהן גדול, בא לפני שמאי אמר ליה גיירני על מנת שתשימני כהן גדול, דחפו באמת הבניין שבידו, בא לפני הלל גייריה, א"ל כלום מעמידין מלך אלא מי שיודע טכסיסי מלכות, לך למוד טכסיסי מלכות, הלך וקרא כיון שהגיע (במדבר א, נא) 'והזר הקרב יומת', אמר ליה מקרא זה על מי נאמר? א"ל אפי' על דוד מלך ישראל, נשא אותו גר קל וחומר בעצמו, ומה ישראל שנקראו בנים למקום ומתוך אהבה שאהבם קרא להם (שמות ד, כב) 'בני בכורי

תצוה

ישראל' כתיב עליהם 'והזר הקרב יומת', גר הקל שבא במקלו ובתרמילו על אחת כמה וכמה, בא לפני שמאי א"ל כלום ראוי אני להיות כהן גדול? והלא כתיב בתורה 'והזר הקרב יומת', בא לפני הלל א"ל ענוותן הלל ינוחו לך ברכות על ראשך, שהקרבתני תחת כנפי השכינה ".

וזו המעלה של הצדיקים שהיו יודעים בחוכמתם איך לקרב את הרחוקים, ואפילו איך לקרב גוי שרוצה להתגייר.

האורים ותומים

הקב"ה מצווה את משה לשים בתוך החושן את האורים ותומים, שבחושן היו שתים עשרה אבנים וחקוק עליהם שמות של שנים עשר השבטים ואברהם יצחק ויעקב, והיה קלף שכתוב עליו שם השם המפורש והיו שמים אותו בכפלים של החושן, וכשהיה בא המלך או ראש הסנהדרין לשאול שאלה היו האותיות מהבהבות והיה הכהן מצרף את האותיות והיה עונה תשובה.

דוד המלך אומר (תהלים פו, יז) "עשה עמי אות לטובה", והמילה אות ר"ת א'ורים ות'ומים, ושמואל שאל באורים ותומים וא"ל ה' תמנה את שאול למלך על ישראל, אומר החיד"א שמי שיש לו ספק בחייו כיצד לנהוג, יפתח חומש ויסתכל בשורה הראשונה בצד ימין במילה הראשונה, ומשם יבין מה עליו לעשות והרי זה בבחינת אורים ותומים.

ויקחו אליך

על הפסוק 'ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד' רבותינו ז"ל שואלים כאן כמה שאלות, השאלה הראשונה הרי במנורה היו שבעה קנים כמ"ש (במדבר ח, ב) "בהעלותך את הנרות מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", וא"כ למה כאן אמר להעלות נר תמיד ולא אמר נרות תמידין.

השאלה השנייה למה ה' ציווה את משה על הדלקת המנורה לפני סיום בניית כל מלאכת המשכן, הרי בפרשה הקודמת קראנו בתורה על בניית הכלים שבמשכן, ובפרשה שלנו פרשת תצווה התורה הקדושה מדברת על תפירת הבגדים של הכהן הגדול, ולמה באמצע ציווי בניית הכלים התורה מצווה על הדלקת המנורה במשכן?

ועוד קשה למה רק הקב"ה ציווה שדווקא את השמן יביאו אל משה, אבל שאר התרומות לא יביאו אל משה

תצוה

אלא ישירות למשכן, שמי שרוצה לתרום כבשים לקורבנות או עצים לעצי המערכה או חיטים ללחם הפנים מביאם למשכן ולא אל משה?

אלא אומר המדרש שכאן בפרשה מדובר רק על הנר המערבי, שנר המערבי אינו כבה לעולם וזהו אחד מן הניסים שהיו במשכן ובבית המקדש, שהיו שמים כמות של שמן שווה בכל שבעת הקנים של המנורה, וכשהשמן היה ניגמר היה כבים כל הנרות חוץ מנר המערבי שלא היה כבה לעולם והיה דולק עד למחרת.

אומר הזוהר הקדוש שכשהקב"ה ברא את אדם הראשון היה אדם הראשון רואה מתחילת העולם ועד סופו, עד שראה הקב"ה שעתידין להיות רשעים בעולם ויתמשו בראיה למרחוק לדברים לא טובים, עמד הקב"ה וגנז את אותו אור לצדיקים, וכשנולד משה רבינו הוא נולד עם אותו אור רוחני מיוחד שהקב"ה ברא בבריאת העולם, ולכן כשנולד משה כל הבית התמלא באור, אותו אור שנברא בששת ימי הבריאה, וזכה משה להיוולד עם האור המיוחד הזה בגלל שמשה עתיד לקבל את התורה הקדושה שהתורה היא האור של העולם, והקב"ה ציווה את משה רבינו על השמן של הנר המערבי, שיש בו את האור שהקב"ה ברא בששת ימי בראשית ולכן נר המערבי לא כבה לעולם, והקב"ה אמר למשה - מהאור שיש בך תשפיע על הנר המערבי שלא יכבה לעולם.

אנו רואים בתורה שבשעה שמשה רבינו עלה לשמים כדי להוריד את לוחות הברית עם ישראל ביקשו לעבוד עבודה זרה, ואהרון אמר להם אני אעשה לכם עבודה זרה ע"י שתביאו אלי את כל הזהב, וכוונתו הייתה לטובה כדי לעשות לאט לאט ובינתיים כבר משה ירד מהר סיני, אלא שלא עלתה בידו, וכשירד משה וראה את בני ישראל עובדים ע"ז לעגל מזהב לקח את לוחות הברית ושבר אותם, ואומר המדרש שמשה רבינו שבר את לוחות הברית ללא ציווי מפורש מהקב"ה, משום שראה שבני ישראל עבדו עבודה זרה והקב"ה רוצה לאבד אותם מן העולם, הלך ושבר על דעתו את לוחות הברית ועמד והתפלל לקב"ה שימחל לו על ששבר את לוחות הברית, אבל אמר משה רבינו לקב"ה אם אתה מוחל לי גם תמחל לעם ישראל, ואם אתה לא מוחל לעם ישראל גם אל תמחל לי,

והקב"ה הסכים למחול גם לעם ישראל וגם למשה רבינו.

ואמר הקב"ה הכפרה של עם ישראל על כך שהם נתנו זהב לעבודה זרה היא שהם יתנו זהב לבניית המשכן, ואחרי שבני ישראל נתנו זהב למשכן אמר משה רבינו לקב"ה בני ישראל נתנו זהב לבניית המשכן ויש להם כפרה על חטא העגל, אבל אני מה הכפרה שלי על ששברתי את לוחות הברית? אמר לו הקב"ה אתה תדאג לשמן של המנורה, והקשר בין שבירת הלוחות לשמן של המנורה הוא כי האור של השמן במנורה רומז לאור של התורה, וכל מה שהיה במנורה רומז לתורה, ואתה שברת את לוחות הברית שזו התורה הכפרה שלך תהיה שתדאג לשמן של הדלקת המנורה שהיא רומזת לאור של התורה, ולכן באמצע בניית המשכן ה' ציווה את משה על השמן של המנורה שזו הכפרה של משה על כך ששבר את הלוחות.

מעלת היסודים

הרב הבן איש חי שואל מדוע בפרשת תרומה נאמר "ויקחו לי תרומה" ובפרשת תצווה נאמר "ויקחו אליך שמן זית זך", מדוע גם בפרשת תצווה לא כתוב ויקחו לי שמן זית זך כמו בויקחו לי תרומה?

אומר הרב הבן איש חי שכתוב בנביא שעם ישראל נמשלו לזית כמו שכתוב בירמיה (יא, טז) "זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמך", ובא הקב"ה לרמוז למשה רבינו דבר גדול מאוד, והוא מפני מה נמשלו בני ישראל דווקא לזית ולא לפרי אחר.

וכותב המדרש (רבה תצוה) "ואתה תצוה, הדא הוא דכתיב (ירמיה יא, טז) "זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמך", וכי לא נקראו ישראל אלא כזית הזה בלבד, והלוא בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל, בגפן ותאנה, שנאמר (תהלים פ, ט) "גפן ממצרים תסיע", תאנה, שנאמר (הושע ט, י) "כבכורה בתאנה בראשיתה", כתמר, שנאמר (שיר השירים ז, ח) "זאת קומתך דמתה לתמר". כארז, שנאמר (תהלים צב, יג) "כארז בלבנון ישגה". כאגוז, שנאמר (שיר השירים ו, יא) "אל גנת אגוז ירדתי", וקראן בכל מיני שלחים, שנאמר (שיר השירים ד, יג) "שלחיך פרדס רימונים", ובא ירמיה לומר 'זית רענן יפה פרי תאר'? אלא מה הזית הזה, עד שהוא באילנו מגרגרין אותו ואחר כך מורידין אותו מן הזית ונחבט, ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותן

תצוה

במטחן, ואחר כך טוחנין אותן, ואחר כך מקיפין אותן בחבלים, ומביאין אבנים ואחר כך נותנין את שמנן. כך ישראל, באין עובדי כוכבים וחובטין אותם ממקום למקום וחובשים אותן וכופתין אותם בקולרין ומקיפין אותן טרטיוטין [צבאות וחיילים], ואחר כך עושין תשובה והקדוש ברוך הוא עונה להם, מנין, שנאמר (שמות ב, כג) "ויאנחו בני ישראל", וכן (דברים ד, ל) "בצר לך ומצאוך" (דברים ל, לא) "כי אל רחום ה' אלוקיך, הוי: זית רענן יפה פרי תאר".

ואומר בעל ה"אפריון", כי על פי דברי המדרש הללו, ניתן להבין מדוע השתנתה הלשון בפרשת תצוה, ולא נאמר בה "ויקחו לי שמן זית" כפי שנאמר בפרשת תרומה "ויקחו לי תרומה", אלא "ויקחו אליך שמן זית".

והעניין הוא, כי משה רבנו בא אל ה' בטענה כביכול, ואמר (שמות ה, כב) "למה הרעתה לעם הזה, למה זה שלחתני"? כלומר, לשם מה זקוק עם ישראל לייסורים הללו? והקב"ה השיבו כי זו הדרך להוציא מעם ישראל את שמנן, כמו מהזית, ואמר לו: "עתה תראה אשר אעשה לפרעה", כלומר עכשיו תראה כיצד אני גואל את עם ישראל לאחר שהם קראו אלי שאושיע אותם.

וזהו שנאמר בפרשתנו: "ואתה", כלומר דווקא אתה שלא הבנת את דרך ההנהגה שלי המתאימה לעם ישראל, "תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך". ולמה דווקא "אליך"? להראות לך את תכונתו של הזית הזה, שרק לאחר שמטלטלים ומייסרים אותו הוא נותן את שמנו, שתדע כי כך גם ישראל, רק לאחר שמשתעבדים בהם, נותנים את שמנן ונעשים ראויים לגאולה.

כותב הרמח"ל שאין לך אדם בעולם הזה שאין לו ייסורים, יש שבאים עליו הייסורים בגופו, יש שבאים עליו הייסורים בממונו ויש שבאים עליו הייסורים בחינוך ילדיו, והאדם שואל את עצמו למה ה' מביא עלי את כל הייסורים האלו? באה התורה ואומרת, אבא שמביא ייסורים על בנו אין הוא מביא אותם עליו חלילה בגלל שהוא שונא אותו, אלא כל מטרתם של הייסורים היא כדי לחנך אותו ללכת בדרך טובה, וכמו שנאמר "מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו: כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה" (משלי, ג, יא-יב), כלומר רק את מי שהקב"ה אוהב כבן, אותו הוא מוכיח ומביא עליו ייסורים, והוא מה ששאל משה רבינו את הקב"ה ריבונו

של עולם מדוע אתה מביא ייסורים על בני אדם כאן בעולם הזה?

ואמר לו הקב"ה למשה רבינו - דע לך שהסיבה שאני מביא ייסורים על האדם בעולם הזה היא בגלל שאני אוהב את עם ישראל, ואומר המדרש משל לשני עבדים אחד מהם המלך אהב אותו ואת השני לא אהב, ושניהם פנו אל המלך וביקשו ממנו הלוואה והמלך נתן לשניהם הלוואה וקבע להם את זמן הפירעון, זה שהמלך אהבו כל הזמן היה דוחק בו המלך שיפרע כל כמה זמן קצת מחובו אף על פי שטרם הגיע זמן הפירעון, וזה שהמלך שנא אותו לא דיבר עמו כלל, והנה בהגיע זמן הפירעון התברר שאהוב המלך כבר פרע למלך את כל חובו, ואילו זה שהמלך לא אהבו היה צריך לפרוע ביום הפירעון את החוב כולו עד סוף פרוטה אחרונה. הנמשל הוא שיהודי הקב"ה מביא עליו כל יום מעט ייסורים וכך עד שיסתלק מן העולם יהיה נקי וכבר יתכפרו לו כל עוונותיו, אבל מהגויים הקב"ה לא נפרע מהם בעולם הזה וכך עוונותיהם מצטברים ואח"כ הקב"ה דן אותם בגיהינום על כל העוונות, וכמו שנאמר (תהלים קל, ג) "אם עוונות תשמור יהי ה' מי יעמוד".

אומרת הגמרא (ערכין דף טז ע"ב) "תניא דבי רבי ישמעאל כל שעברו עליו ארבעים יום בלא יסורין קיבל עולמו", וטעם הדבר כתב הגאון רבי חיים שמואלביץ בספרו שיחות מוסר בזה"ל: ויש לפרש, שכשאין לו יסורים, היינו שאין דורשים ממנו לתקן את דרכיו כי כבר איבד את עולמו הנצחי. עכ"ל. הפסוק אומר (דברים ח, ה) "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך". פירוש, כמו שאב המכה את בנו ומייסרו, אין כוונתו חלילה להתנקם ממנו אלא ליישר דרכיו ולהחזירו למוטב, כך הקב"ה ישתבח שמו, מייסר את האדם ובכוונתו ליישר תלמיו, ביד אחת מכה וביד שניה מרפא.

סגולת פרשת הקטורת

בסוף הפרשה הקב"ה מצווה את משה רבנו על הקטרת הקטורת, וציווה לקחת אחד עשר מיני בשמים ולהקטיר לפניו על המזבח אשה ריח ניחוח לה', והדבר האחרון במשכן שציווה הקב"ה הוא על הקטרת הקטורת, מכיוון שאחרון אחרון חביב והקטורת חביבה על הקב"ה ביותר, והמילה

תצוה

קטרת ר"ת ק'דושה ט'הרה ר'חמים ת'קוה, שהקטורת הייתה מקדשת את עם ישראל ומטהרת אותו מהעוונות, וכשהיה הקב"ה מריח את ריח הניחוח היה מתמלא ברחמים על עם ישראל וכך היו זוכים לתקווה טובה, ומפני שהקטורת הייתה כל כך חשובה ציווה הקב"ה להקטיר בכל יום שתי פעמים, אחת בבוקר לפני כל הקורבנות ואחת בערב לאחר כל הקורבנות.

אומרת הגמרא (שבת דף פט ע"ב) "בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה - רבש"ע, מה לילוד אישה בינינו? אמר להן - לקבל תורה בא, אמרו לפניו - חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? (תהילים ח, ה) 'מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו, ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ, אשר תנה הודך על השמים', אמר לו הקב"ה למשה - החזיר להן תשובה, אמר לפניו - רבש"ע, מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם, אמר לו - אחוז בכיסא כבודי וחזור להן תשובה, שנאמר (איוב כו, ט) 'מאחז פני כסא פרשז עליו עננו', ואמר ר' נחום מלמד שפירש שדי מזיו שכינתו וענן עליו, אמר לפניו - ריבונו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה (שמות כ, ב) 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', אמר להן - למצרים ירדתם? לפרעה השתעבדתם? תורה למה תהא לכם?, שוב מה כתיב בה 'לא יהיה לך אלוקים אחרים', בין עמים אתם שרויין שעובדין עבודת גלולים?, שוב מה כתיב בה 'זכור את יום השבת לקדשו', כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות?, שוב מה כתיב בה 'לא תשא', משא ומתן יש ביניכם?, שוב מה כתיב בה 'כבד את אביך ואת אמך', אב ואם יש לכם?, שוב מה כתיב בה 'לא תרצח לא תנאף לא תגנוב', קנאה יש ביניכם? יצר הרע יש ביניכם?, מיד הודו לו להקב"ה שנאמר (תהילים ח, י) 'ה' אדונינו מה אדיר שמך, וגו', ואילו תנה הודך על השמים לא כתיב, מיד כל אחד ואחד נעשה לו אוהב ומסר לו דבר, שנאמר (תהילים סח, יט) 'עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם', בשכר שקראוך אדם לקחת מתנות". אף מלאך המוות מסר לו דבר שנאמר (במדבר יז, יב) 'וייתן את הקטורת ויכפר על העם, ואומר ויעמוד בין המתים ובין החיים' וגו'".

שאמר מלאך המוות למשה - דע לך במקום שיש קטורת אני לא יכול לפעול, ולכן בכל פעם שהייתה מגיפה

תצוה

בעם משה רבנו היה מצווה את אהרן הכהן להקטיר קטורת והייתה נעצרת המגיפה.

גדולה מן התפילה

פרשת הקטורת גדולה מן התפילה, כי התפילה היא במקום קרבן אבל הקטורת הייתה יותר מכל הקורבנות, ולכן אנו מבקשים (תהלים קמא, ב) "תיכון תפילתי קטורת לפניך", אנו מתפללים שהתפילה לא תהיה כקרבן אלא יותר מקרבן כמו הקטורת.

ואמר רשב"י שאילו היו יודעים בני אדם את מעלת פרשת הקטורת, היו לוקחים כל תיבה ותיבה ומעטרים אותה ושמים אותה על הראש כעטרת של זהב, ומי שקורא את פרשת הקטורת מובטח לו שלא יגיע לו שום נזק כל אותו היום.

ואחד הסממנים היה החלבנה שהיה ריחה רע, אבל על ידי שמצרפים אותה עם שאר הבשמים הייתה נותנת ריח טוב, כך כל תפילה צריך שיהיו בה גם רשעים שאם לא כן התפילה לא מתקבלת, כי השלימות של כל ישראל היא רק על ידי כולם.

הילולת הגה"ק רבי אברהם אבוחצירא בנו של מרן האביר יעקב זיע"א

יום ההילולא של רבי אברהם אבוחצירא בנו של מרן האביר יעקב זיע"א הוא בי"א באדר, רבי אברהם עלה ממרוקו לארץ ישראל והתיישב בעיר טבריה, ושם מקום קבורתו.

ומסופר שבכל שנה בל"ג בעומר היו אלפי יהודים עולים למירון להילולא של רשב"י, ואפילו ממרוקו היו מגיעים יהודים במיוחד לל"ג בעומר במירון, והיהודים שהיו באים ממרוקו להילולא של רשב"י, היו קודם ההילולא באים לעיר טבריה כדי להתברך מבנו של רבי יעקב רבי אברהם שהיה גר בטבריה, ושנה אחת הגיעו כמה עשרות יהודים ממרוקו להילולה של רשב"י בל"ג בעומר ובאו להתברך אצל רבי אברהם, ואמר להם רבי אברהם השנה אתם נשארים אצלי בל"ג בעומר ונלמד כל הלילה את הזוהר הקדוש, אמרו לו אבל באנו ממרוקו כדי להגיע למירון ואנחנו בטבריה ולא נגיע למירון בל"ג בעומר? אמר להם אעפ"כ תישארו אצלי, ולא שמעו ויצאו לדרך למירון ובאמצע הדרך התחרטו וחזרו

תצוה

לטבריה ועשו את ל"ג בעומר עם רבי אברהם בטבריה, ומסופר שבאותה שנה בליל ל"ג בעומר במירון היה אסון גדול מאוד, שאחד הקירות בקבר רשב"י קרס וקבר תחתיו הרבה מאוד יהודים, ואותם יהודים הבינו מדוע רבי אברהם התעקש שיישארו אצלו בל"ג בעומר ולא ילכו למירון, כי הצדיק ראה כל זה ברוח הקודש ורצה להציל אותם ממוות.

יה"ר שזכותו תגן עלינו ועל כל ישראל להצילם מכל מכשול ונזק רוחני

מוסדות התורה והחסד **בית מאיר**

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

ביום שלישי י"ח אדר 2.3.21

בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707